

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

25:TE ÅRG. N:o 14.

DEN 6 JANUARI 1924.

För H. S. D. av
Hovfoto. Jeger, Sthlm.

Malmöhus Slott. Foto. Jeppsson.
Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

Kronprinsesselängden i Sveriges historia är icke lång. Sedan för fyrahundra år sedan det nationella svenska kungadömet grundlades av Gustaf Wasa och till dess för hundra år sedan den förste tronföljaren av huset Bernadotte slutligen träffade sitt val av en furstlig brud, känner vår hävd endast tre fall, då legitima svenska kronprinsar knutit äktenskapets band. Första gången var då den olycklige Sigismund, redan polsk konung, i maj 1592 äktade ärkehärtiginnan Anna av Steiermark, den andra då Adolf Fredrik av Holstein-Gottorp, ett år tidigare av Ryssland påtvingad vårt land som tronföljare, år 1744 ingick giftermål med den snillrika prinsessan Lovisa Ulrika ur det hohenzollernska furstehuset, den tredje slutligen, då på ständernas yrkande sedermera konung Gustaf III år 1766 förmåddes förmåla sig med den danska prinsessan Sofia Magdalena, med vilken han redan år 1750, då båda kontrahenterna ännu endast voro fyraåriga, utan sitt hörande blivit trolovad. Den svenska storhetstidens monarker tillträdde tronen för tidigt att dessförrinnan kunna tänka på äktenskap och placerade omedelbart drottning vid sin sida, med undantag av Carl XII som förblev ogift. Det var de politiska giftermålsförbindelsernas tid och mycken äktenskaplig lycka har näppeligen därunder frodats i den svenska kungaborgen. Ej håller blivit frukterna stora av de utflykter på in- och utrikespolitiska områden, på vilka en och annan av drottningarna inlät sig.

Det bernadotteska husets regeringstilltråde medförde på detta som på så många andra områden ett systemskifte. Alla detta hus tillhörande tronföljare ha i unga år varit angelägna att söka sig en maka. Helt ha politiska hänsyn naturligtvis icke kunnat elimineras vid brudvalen, men någon avgörande roll ha de näppeligen vid något enda tillfälle tillåtit spela, utan denna har tillerkänts unga hjärtans röst. I ett rätt fullgörande av familjelivets plikter, i barnens sorgfälliga uppfostran, i samvetsgrann utövning av de medlidandets och välgörenhetens milda dygder, som utgöra kvinnans särskilda företräde, hon må vara född i palats eller koja, ha kronprinsessorna såväl som drottningarna sökt giva hela folket det föredöme det av ålder i vårt land väntat från tronen. Och de ha icke gjort det förgäves. Folkets kärlek har blivit deras belöning. I rikt mått kom den redan kronprinsessan Josephine till del, hon, som för jämt hundra år sedan (1823) hitlände för att grundlägga den bernadotteska drottningtraditionen. Ingen av hennes efterträdarinnor, som förmått fullfölja denna tradition, har heller behövt umbära den. Aldrig har det blivit mera uppenbart, huru starkt det band är, som i kraft härav kan knytas mellan folk och fursteborg, än den vårdag för några år sedan, som för hela nationen blev en sorgedag.

För helt kort tid sedan har Sveriges folk haft tillfredsställelsen i sin krets mottaga en ny furstebud. Det vore oriktigt att söka dölja, att den första underrättelsen om kronprins Gustaf Adolfs förlovning med en medlem av huset Windsor, överraskande som den kom, möttes med ett visst misstroende. Den unga furstinna, som omfattats av hans hjärtas kärlek, var ju för den svenska allmänheten icke känd, och ett förestående giftermål näppeligen förväntat. Juridiska auktoriteter gävo uttryck åt konstitutionella betänkligheter för tronföljden, vilka dock snart undanröjdes såsom grundande sig på formalistiska missförstånd. Underrättelser från England gävo samtidigt vid handen, av vilka enastående kvinnliga dygder den blivande kronprinsessan var i besittning: hennes folkliga enkelhet och rättframhet, hennes varma hjärta för lidandet och nöden, hennes känsla för de representativa plikter, vilka åligga medlemmarne av ett furstehus. Väl behövde man icke frukta, att vår högt uppburne kronprins i ett sådant fall skulle svikit den goda omdömesförmåga, för vilken han sedan länge så högt skattats. Var det icke en särskild förtjänst, att han så helt undvikit alla med fursteförlovningar annars förbundna diplo-

matiska omsvep? De äldre drogo sig ock till minnes både att brudens fädernesläkt på 1880-talet representerats bl. a. av den Bulgariens furste, vilken då hyllats som hjälten från Slivnica samt omgivits av hela världsdelen beundran för sina insatser för nationalitetens och frihetens rätt, och att bland moderneanorna befann sig Storbritanniens fräjdade drottning Victoria. När bröllopet slutligen ägde rum, hade misstroendet bytts i förhoppningar.

Men skulle dessa också gå i fullbordan? Vilket skulle intrycket bliva av den nya kronprinsessans personlighet? När kronprinsessan *LOUISE* äntligen den 10 december under strålände solens steg i land å Göteborgs kaj, var detta nog den fråga, som svävade på allas läppar i de folkmassor, vilka samlats till det nygifna kronprinsparets mottagande. Längre behövde man icke vänta på svaret: känslan, att just sådan — enkel, folklig, hjärtlig, rättfram, god — borde en furstebud vara, spred sig som en löpeld genom lederna av alla samhällsklasser. Och vad som sålunda hände i Göteborg själva landstigningsdagen, fortsattes under återstoden av veckan i huvudstaden. Sådan var makten av den nya kronprinsessans personliga egenskaper, att det med detsamma stod klart, att med henne de högsta svenska furstinnetraditioner voro tillförsäkrade att upprätthållas och vidare utbildas. Vägen låg öppen för den nya kronprinsessan att anträda en eriksgata, omgiven av lika stor, om icke större hyllning än någon hennes företrädare.

*

Från många hjärtan gå ock vid detta nyår goda önskingar till det nya furstehem, som grundats. Att alla höga kvinnliga egenskaper där skola blomstra, därom känner sig det svenska folket övertygat. Och det ligger nära att åter uppstämma den hymn, som av vår store psalmsändare Johan Olof Wallin intonerades den 19 juni 1823 vid den första bernadotteska kronprinsessans intåg i huvudstaden:

O Du, vilkens hand, i en tid, som är flydd,
Sig sträckt så ofta ur skyn
Till Svea och Göta med underbart skydd,
Allsväldiga, milda Försyn!
Välsigna den morgon, då hjärtats förbund
Det sällaste, skönsta sig knöt!
Välsigna den helga, högtidliga stund!

*

Om kronprinsessan Louise kommer säkert som om kronprinsessan och drottningen Josephine att galla, att hon giver hela nationen ett föredöme i ett lyckligt hems skapande och i en löftesrik barnskaras rätta fostrande till dygd och plikt-känsla. Lika litet som andra kronprinsessor kommer det att tillåtas henne att uteslutande hängiva sig åt denna enda sak. Om henne som om hennes namn, Carl XV:s ädla gemål, kommer det väl att sägas, att "hennes tid, hennes tankar och sysselsättningar upphörligt måste delas" och att "hennes personliga närvaro ofta behöves mångenstädes". Men man betvivlar icke, att hon som kronprinsessan Lovisa alltid skall förstå att bedöma, *var* hon *bäst* behöves, ej håller att man *där* skall finna henne. Liksom våra tidigare kronprinsessor skall hon finna sitt säregna dominium i människokärlekens utövning och välgörenhetens organisering. Vad hon på detta område förmår utföra har hon redan ådagalagt på mångahanda sätt, icke minst under kriget, då hon personligen hängav sig åt sjuksköterskans uppoffrande kall. Och om henne och hennes gemål skulle helt visst skalden hava skäl att sjunga detsamma som 1850 sjöngs om kronprinsessan Lovisa och kronprins Carl:

Vad öden än må växla eller komma
De bli Dig Ijuva, enade med Hans,
I Nordens hjärta skall Ditt minne blomma,
Som en förgätmigej i lagrens krans.

I ett av de senaste häftena av H. 8 D. (ärg. XXV:9) har fru Beatrice Zade skrivit en fängslande artikel om Weimar och därvid naturligtvis särskilt uppehållit sig vid Goethes och Schillers tid. Vid läsningen därav erinrade jag mig, att jag nyligen under studier, som hade helt annat syfte, tillfälligtvis kommit att lägga märke till en skildring av, huru Goethes hus en gång under Napoleonkrigens dagar räddades av Carl Johan. Då denna berättelse, såvitt mig är bekant, icke förut observerats här i Sverige, torde måhända några meddelanden kunna påräkna intresse.

Johann Franz Wenzel Krimer, född 1795, död 1834, hette en tysk läkare, som, ehuru han dog vid rätt unga år, likväl hunnit rista in sitt namn i den tyska kirurgiens historia. Speciellt har han inlagt förtjänster inom kirurgi praktiska och tekniska områden. Härpå skall jag dock icke i denna korta artikel ingå.

Krimer var ännu knappt mer än en gosse, då han deltog i befrielsekriget mot Napoleon. Han tillhörde den så kallade Lützowfrikåren och upplevde med den en hel del fäktningar och strider; tretton gånger blev han sårad. Något år före sin död nedskrev han sina memoarer, vilka emellertid först 1913 framgrävdes ur arkivens gömmor och offentliggjordes. På ett ställe berättar Krimer, att han i oktober 1813 tillsammans med trettio man ridande jägare detacherades som skyddsvakt i Weimar. Ett sådant skydd kunde säkert behövas därstädes. Weimar hade ofta nog utstått svåra tider under det sista decenniets krig. Förbundna eller fientliga härar tågade ständigt genom Thüringen, och icke heller musernas stad hade förskonats från inkvarteringar och andra pålagor. Och när de förtryckta landen år 1813 reste sig för att avskutta sig det franska oket, befann sig Weimar återigen i stridens centrum.

Krimer fick bostad hos en målare, som bodde strax i grannskapet av Goethes hus. Detta aktades av de allierade trupperna som en helgedom och var det enda i staden, som var befriat från inkvartering, trots att hela Weimar vimlade av soldater av snart sagt alla Europas nationer.

En dag redo två ryska kyrassiärer in i Weimar, stannade framför Goethes hus, bundo sina hästar och ringde häftigt. När man icke genast öppnade för dem, begynte de att svära och rasa och försökte att spränga porten. Folk löpte till och bemödade sig att stävja deras tramfart. Slutligen öppnades porten, och då uppstod inne i förstugan ett förfärligt skrik och tumult. Ute på gatan ropade man på vakt och skyddskår. Det hörde Krimer från sin bostad. Han grep sabel och pistol och sprang till platsen, där han fann ryssarne i handgemäng med husets folk. Med spänd pistol gick han in på dem och befälde dem i kejsarens namn att ögonblickligen lämna huset. Förgäves. Genast sände han bud efter vakten och hotade att skjuta den, som rörde honom.

Och nu lämnar jag ordet åt Krimer själv.

"I detta ögonblick inträdde hastigt en man av medelstorlek, klädd i en enkel blå kappa, under vilken syntes en svensk officersuniform. Han hade ett brunt, magert, uttrycksfullt ansikte, gnistrande svarta ögon och örnäsa. På bröstet bar han S:t Annæorden i biljanter. Jag kände honom icke, men såg väl, att det måste vara en officer av hög rang. Det var Bernadotte, då kronprins av Sverige, sedermera konung.

Blek av vrede, med gnistrande ögon och darrande läppar trädde han fram till mig. Efter en fransk kärned frågade han, vad som stode på. Jag bad om ursäkt, att jag icke förstod franska. Han vände sig till en av sina adjutanter, vilken drog på axlarna. Så frågade han mig på drägligt tyska. Jag berättade vad jag visste.

Då blev han glödande röd i ansiktet, drog sin värja ur skidan och ville stöta ned den ene av de bägge ryssarne, något som emellertid dennes pansar hindrade. Därpå högg han honom några gånger i ansiktet. Då drog karlen sin sabel och ville hugga till. Jag märkte det, drog genast min och högg till honom i armen, så att vapnet föll

ur hans hand. Även adjutanten sprang till; Bernadotte skummade av raseri. Den andre ryssen såg, hur saken stod. S:t Annæorden tycktes injaga honom respekt, likaså den spända pistolen; och så stack han ängsligt sin sabel i skidan.

I detta ögonblick uppenbarade sig en preussisk officer med vakten; han kände kronprinsen, titulerade honom 'Ers Kunglig Höghet' och hälsade vördnadsfullt. Nu frågade mig kronprinsen en gång till, huru saken gått till. Jag berättade utförligt. 'Varför sköt Ni icke genast ned karlarne, när de icke lydde Eder', frågade han, ännu darrande av vrede. — 'Emedan jag icke har rättighet därtill; i min plein pouvoir står det, att jag skall göra bruk av mitt vapen, endast när verkligt motstånd äger rum'. — 'De fördömda hundarne', sade han, 'Edert namn och regemente?' Jag svarade. — 'Jag tackar Eder mycket, käre överjägare, för Edert verksamma tjänstenit, varmed Ni har skyddat detta hus mot de uslingarne'. Därmed tog han hövligt av sig hatten. Nu kom också Goethe, och sedan han vänligt välkomnat kronprinsen, vände han sig till mig, tryckte min hand med orden: 'Tillsvidare mitt hjärtligaste tack, käre herr granne, för Eder godhetsfulla hjälp.' Därpå gick han med sin gäst in i våningen. —

Krimer omtalar därefter, att han redan följande dag åter sammanträffade med svenske kronprinsen; och ehuru berättelsen därom icke är precis så ärofoll för de svenska vapnen, må den väl också här tillfogas såsom ett vittnesbörd om Carl Johans opartiska rättskänsla. I en ensamt liggande kvarn invid Weimar hade Krimer låtit sitt folk arresterade fem svenska marodörer, vilka plundrat och misshandlat det stackars mjölnarfolket. När han så skulle föra missdådarna in i staden, mötte han kronprinsen, som var ute på promenadritt. Han hälsade leende och sade: 'Vi ha ju set varandra förut, överjägare.' — 'Ja, Ers Kunglig Höghet, i går hos vår store diktare.' Därpå frågade kronprinsen, vad nu stode på. 'Arresterade marodörer, som plundrat och misshandlat fattiga människor — svenskar', svarade Krimer något ängslig. 'De kanaljerna', genmålde kronprinsen buttert. 'Ni skall genast föra dem till den svenske befälhavaren och säga, att jag har befallt det. Var bo de stackars människorna?' Krimer visade på kvarnen, som låg alldeles i närheten. Genast sade kronprinsen några ord på franska, vilka Krimer emellertid icke förstod, till en av sina följeslagare, vilken genast satte i väg till kvarnen. Sedermera erfor Krimer att de plundrade människorna i kvarnen genom en svensk officer erhållit tjugo louisdorer och att de arresterade straffats med obönhörlig stränghet.

Till bild å sid. 222.

Ulrich von Wilamowitz-Moellendorff, samtidens främste klassiska filolog, fyllde den 22 december 75 år.

Wilamowitz har sedan ungdomen ägnat sig åt klassiska studier och särskilt har han inom den grekiska litteraturens område inlagt ovanskliga förtjänster. Icke blott att han löst ett ofantligt antal rent vetenskapliga problem, han har också med en sällsynt förening av lärdom och konstnärlig begåvning företagit översättningar av de store tragödnarnas verk och därigenom gjort dessa litteraturskatter tillgängliga — och tilldragande — också för lek-männen. Hans skriftställarverksamhet är utomordentligt rik. I det ena arbetet efter det andra har han upptagit än en, än en annan sida av den grekiska kulturvärlden, särskilt då diktningen, men också stats- och samhällsliv.

Wilamowitz verkade efter avlagd doktorsgrad 1870 och deltagande i fransk-tyska kriget 1870—71 efter vartannat vid universiteten i Berlin, Greifswald, Göttingen och åter Berlin och har även så genom sina fängslande och givande föreläsningar betytt ofantligt mycket för den nya forskargenerationen. Den framstående vetenskapsmannen har också ett par gånger gästat vårt land (se H. 8. D. XIV:2, XXII:4). Han har också rönt stort internationellt erkännande och hans geniala arbete har tillfört vetenskapen oskattbara nya värden.

"Det var en gång", Holger Drachmann's vackra sagokomed, har av Lorensbergsteatern i Göteborg upptagits till jul- och nyårsprogram. Det underhållande sagospelet, som ju hör till de nästan klassiska programmen i Köpenhamn och även gjort stor lycka i Stockholm, är både livligt och poesirikt och Knut Ströms förtjänstfulla regi tog i mycket vara på pjäsens inneboende värden. Huvudrollerna innehades av herr Gösta Cederlund och fru Elsa Widborg och i ett par mindre roller skapade Torre Cederborg (Kasper Rökhatt), Mathias Taube (Krämaren) och Wilh. Berndtsson (Kungen) förträffliga och roande gestalter. Publiksuccén var given och välförtjänt.

DET VAR EN GÅNG — — —, Holger Drachmanns sagokomed på LORENSBERGSTEATERN I GÖTEBORG. Fru Elsa Widborg (prinsessan) och herr Gösta Cederlund (prinsen).
Efter fotografier. Klische: Sjöberg, Gbg.

han också efter föreställningen hyllad med blomsteruppsatser och tacksamma applåder från publiken.

Till bild å sid. 222.

Tjugofemårsminnet av upptäckten av radium har den 26 december högtidligt hållits i Sorbonne med en anslående festlighet, vid vilken m:me Curie var närvarande. Den framstående kvinnliga forskaren, polska till bördén men genom äktenskap och ett helt livs kulturarbete knuten till Frankrike, fick därvid mottaga den årliga pension om 40,000 frcs, som regeringen och parlamentet beslutat tilldela henne. President Millerand, undervisningsministern M. Léon Bérard, universitetets rektor M. Paul Appell m. fl. gävo i varma ord uttryck åt den känsla av tacksamhet och erkännande, som Pierre och Marie Curies epokgörande upptäckt med nödvändighet uppväcker.

Till bild å sid. 218.

Vid Kungliga Teaterns sedvanliga annandagsföreställning med "Värmlänningarna" på programmet firades i år ett i sitt slag ganska märkligt jubileum, i det operasångare Fredrik Ericson då i 25 år innehaft Pers roll i det outslitliga sångstycket. Men anledning därav blev

BLIV MEDARBETARE I HVAR 8 DAG!

Foto. V. Malmström, Sthlm.

STOCKHOLM. GUSTAF ADOLFS TORG I KVÄLLSBELYSNING JULDAGEN.

Kliché: Göta Ritgrå & Klichéanst., Gbg.

Foto. Reimers, Gävle.

GÄVLE. RÅDHUSTORGET PÅ JULAFTON.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

Efter fotografen. Bild: Sjöberg, Gbg.
OPERASÄNGAREN FREDRIK ERICSON firade annandagen 25-års jubileum som "Per" i "Värmlänningarne". Text å sid. 216.

Östgöta nation i Uppsala. Se biografi Porträttgalleri denna årg. n:r 12.

Efter fotografen. Bild: Sjöberg, Gbg.
MEDALJ TILL LEKTOR KARL STARBÄCKS 60-ÅRS DAG den 26 december.

På sin 60-årsdag annandag jul blev lektor Karl Starbäck i Stockholm föremål för stor hyllning från en mängd institutioner och enskilda. Sålunda överlämnades en med anledning av födelsedagen präglad medalj jämte adress. Detta har närmast skett med tanke på lektor Starbäck's hängivenhet för hembygdsvärd och naturskydd. Bland undertecknade av adressen märktes bl. a. Svenska naturskyddsföreningen och Samfundet för hembygdsvärd. Medaljen, som modellerats av Tore Strindberg, har präglats av Metallfabriks-a.-b. C. C. Sporrang & C:o. Vidare uppvaktades jubilarer av deputationer från Svenska ungdomsringen för bygdekultur, Stockholms sängarförbund, som överlämnade sitt högsta utmärkelsestecken, Stockholms studentsängarförbund och och helsidesporträtt årg. X:18 samt

DEN BEKANTE FILMSKÅDESPELAREN MAX LANDA ankommer till Stockholm. Pressfoto. Bild: Sjöberg, Gbg. Text å sid. 226.

Foto. V. Malmström, Sthlm.

ARETS SEDVANLIGA JULMARKNAD PÅ STOCKHOLMS STORTORG.

Bild: Sjöberg, Gbg.

Efter fotografi
TYSKANLÄNDS RIKSKANSLÄR UTSÄNDER EN POLITISK JUL-
HÄLSNING PER RADIO. Rikskanslären, dr Marx, talar in sin
hälsning i radioapparaten.

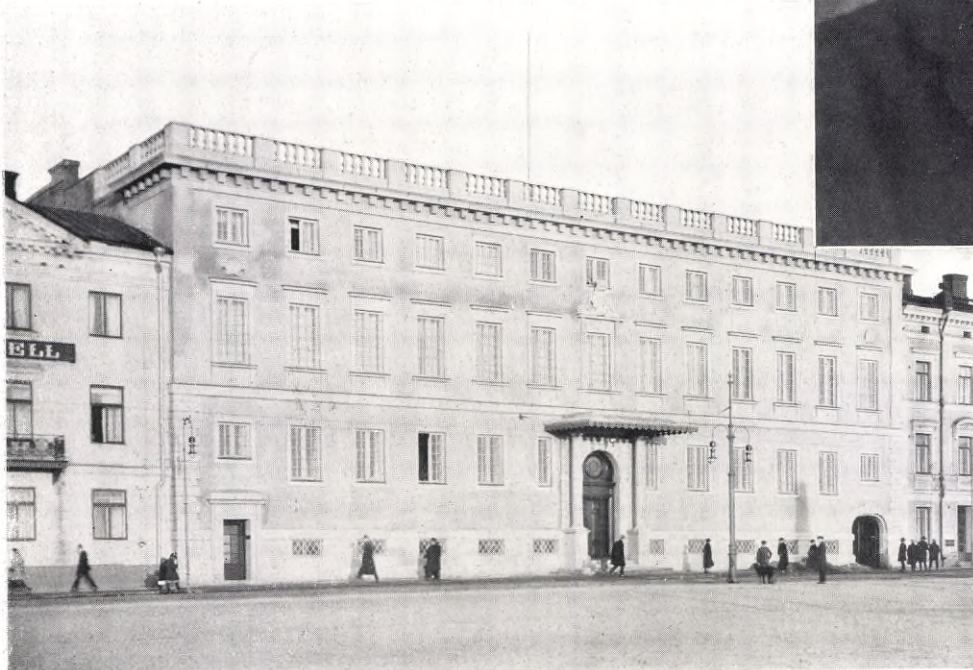

Efter fotografi.
RIKSKANSLÄREN ÅHÖR SENARE SITT TAL NÄR DET TRÅD-
LÖST SPRIDES ÖVER VÄRLDEN
Text å sid. 226.

*Sveriges vackra
beskickningshus i
Helsingfors är ut-
fört enligt rit-
ningar av arkitek-
ten i K. byggnads-
styrelsen Torben
Grut och är belä-
get vid en av de
allra förnämligaste
platser i den fin-
ländska huvudsta-
den och i närmaste
närhet till republi-*

Efter porträtt.
H. ELMQUIST,
Sveriges minister i Hel-
singfors.

kens presidentpla-
lats. Huset är syn-
ligt från inloppet till
staden och gör ett
monumentalt och för-
nämt intryck genom
sina enkla, lugna
linjer och den goda
arkitektoniska be-
handlingen.

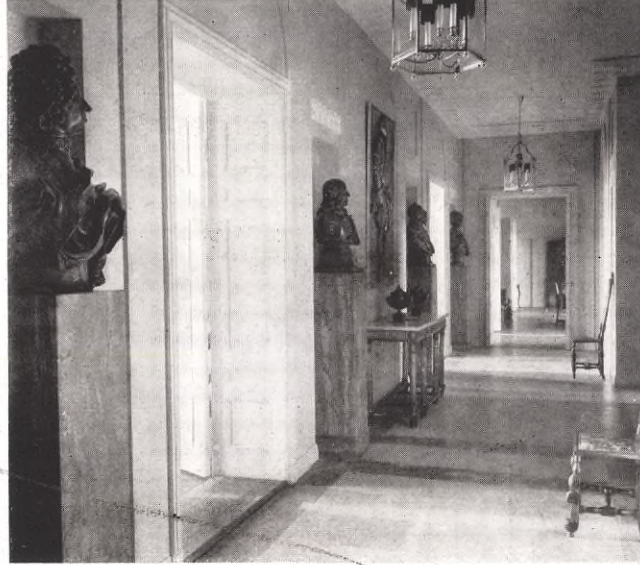
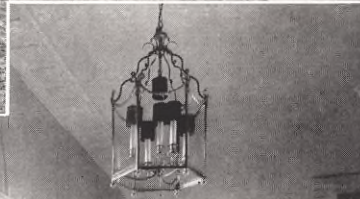
Se vidare sid. 220.

Efter fotografi

SVENSKA MINISTERHOTELLET I HELSINGFORS.

Efter Sjöberg, Gbg.

DET NYA SVENSKA MINISTERHOTELLET I HELSINGFORS.

NAGRA INTERIÖRER:

Överst t. v.: STORA SALONGEN I GUSTAVIANSK KARAKTÄR, med förgyllda sjuttonhundraålmöbler, en byrå av Iversson (på fondväggen) och en monumental målning — *Alexanderslaget* — av Desprez. Salongens utmärkta proportioner och vackra färgverkan geva en stark stämning av fest och från fönstren har man en praktfull utsikt över hamnen, *Sveaborg* och havet. I fonden på bilden synes ministerens biblioteksrum med *Axel Oxenstiernas* porträtt.

T. h.: BANKETTSALEN bär som totalitet en karolinsk karaktär i samklang med det praktfulla rytta- och riddarporträttet av *Carl XI* som *Konung Gustaf* skänkt till beskickningshuset. Ritningarna till möblerna äro efter arkitekten *Carl Malmsten* och utförda av *Nordiska Kompaniet*. Den synnerligen enkelt behandlade interiören gör en mäktig verkan. — Därunder t. v.: ENTRÉGALLERIET TILL REPRESENTATIONSVÅNINGEN med marmorbelagt golv, prydes av en *Gustaf Wasa*-relief av *Milles* och bronsbyster av *Gustaf II Adolf*, *Carl X*, *Carl XI* och *Carl XII*. — T. h.: HALLEN TILL MINISTERVÅNINGEN är rymlig och synnerligen stämningsfull och belägen vid ändan av galleriet och invid biblioteket. — Text å sid. 226. — Efter fotografier. — *Klöhn & Aug. Sjöbergs Klichéanstalt, Gbg*

— 220 —

Foto: E. J. Kjellm.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

PRINS ERIK AV DANMARK,
vars förlovning med en amerikansk ung dam, miss LOIS BOOTH,
i dagarne officiellt tillkännagivits.

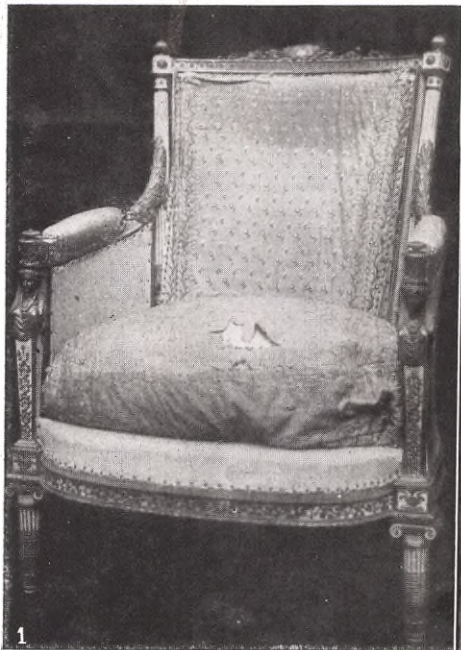
Prins Erik av Danmark har följt den nu inom furstehusen alltmera vanliga seden att välja sin maka utanför de kungliga familjernas krets och i dagarne eklaterat sin förlovning med miss Lois Frances Booth, en ung canadensisk arvtagerska. Hennes far är mr Frederic Booth, som är son till den store canadensiske trävarukungen och mångmillionären J. R. Booth. Denne har en märklig karriär bakom sig, i det han arbetat sig upp från kvarnbyggare i en liten stad nära Quebec till en av landets mest bemärkta män. Han har, 90-årig, jämte sonen, fortfarande ledningen av de väldiga affärsföretagen. Prins Erik, som den 8 november fylde 33 år, vistas sedan omkring ett år i Canada, där han idkar jordbruk på en farm i Alberta, i ö. icke långt från prinsen av Wales' lantegendom. Bröllopet skall firas i februari och prins Viggo skall vara "best man". Miss Booth kommer då att bli "prinsessan Erik, grevinnan av Rosenborg". Prinsen har nämligen avsvagt sig alla anspråk på Danmarks tron men av konungen erhållit titeln "Prins Erik, greve av Rosenborg". Grevtiteln går i arv till efterkommande. Bröllopsresan företages till Europa och därefter skola de nygifte slå sig ned på en egendom i Kalifornien.

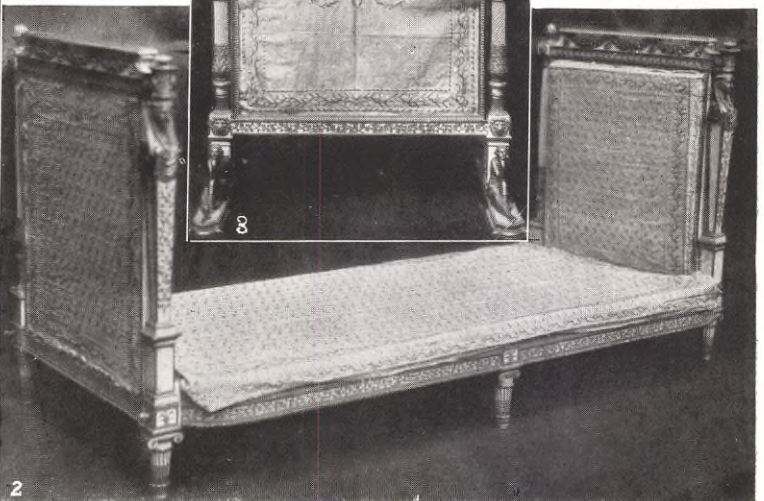
Kjeller fotografier

Kliché: Sjöberg, Gbg.

ETT NYTT PORTRÄTT AV ÄNKEDROT-
NING MARGHERITA AV ITALIEN. Den
äldriga konungamodern, numera bosatt i Bor-
dighera, den vackra platsen vid Medelhavet,
besökte Stockholm i september 1903.

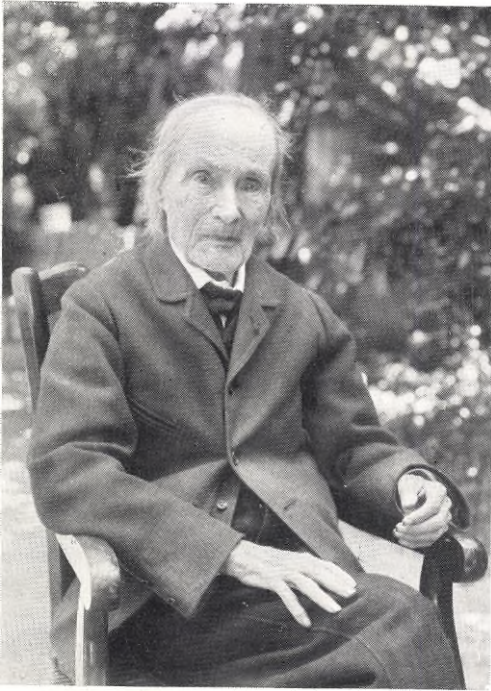
TRE MÖBLER
SOM UTFÖRTS
FÖR OCH TILL-
HÖRT MARIE
ANTOINETTE
ha i dagarne
sålts till Hôtel
Drouot för
158,000 francs.

Efter fotografier.

1. LÄNSTOL, 2. VILSOFFA och 3. SKÄRM.

Kli-Ne: Göes Risbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

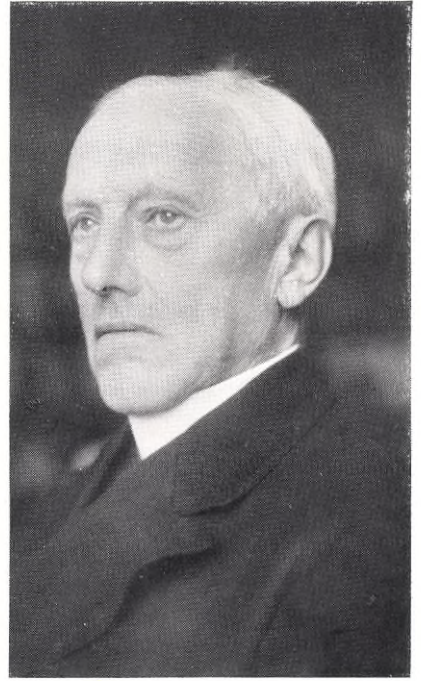
Efter porträtt.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

DEN BERÖMDE FRANSKE ENTOMOLOGEN J. H. FABRE.
Född 23 dec. 1823. † 1915. — Senaste porträtt.

rade Fabre sin andliga spänstighet, icke minst i form av en uddig och respektlös humor. Fabres sällsynta intelligens, outtömliga tålmod och intensiva arbetsförmåga i

En av de största och originellaste männen inom fransk vetenskap. Jules Henri Fabre, föddes den 23 december 1823 och hundraårsdagen av hans födelse har således nyligen högtidlighållits i Frankrike. Hans stora vetenskapliga förtjänster blevo redan under hans livstid erkända, men den gamle naturforskaren förblev alltid en skarp motståndare till officiell ära och vedertagna formler inom vetenskapen. Född bondson framlevde han senare delen av sitt långa liv i lantlig enslighet i Sérignan, efter att tidigare ha verkat som professor vid lycéerna i Ajaccio och Avignon. Hans minutiösa undersökningar särskilt över insekternas liv framlades 1877—1903 på ett utomordentligt fängslade sätt i "Souvenirs entomologiques". Ännu intill sin död, i okt. 1915, beva-

Efter porträtt.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

ULRICH VON WILAMOWITZ-MOELLENDORFF, den berömda tyske antikforskaren, 75 år den 22 december. Text å sid. 215.

förening med stilistisk begåvning samverkade alla att förskaffa honom rangplatsen som "insekternas Homeros".

Efter fotograf.

Kliché: Avo, Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

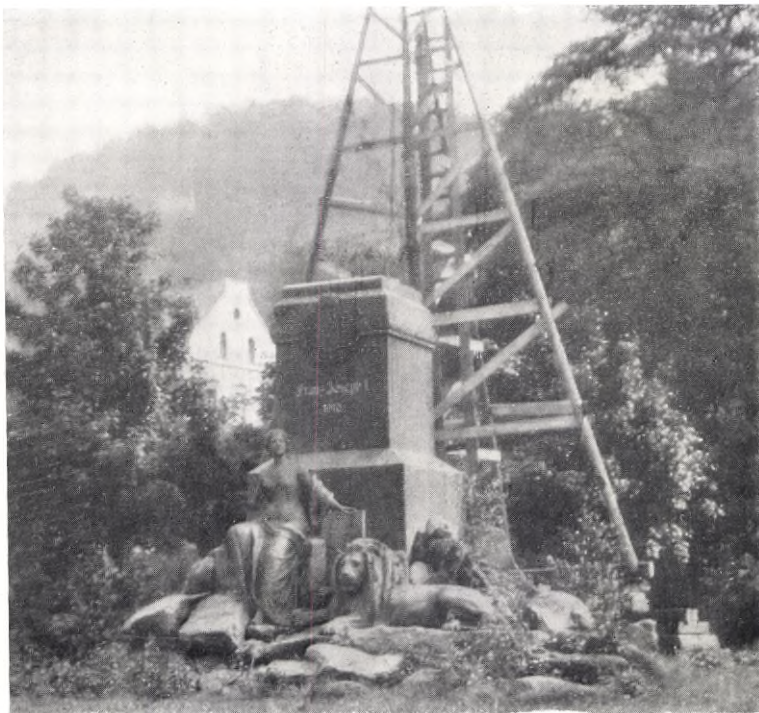
MADAME CURIE (X) HYLAS VID UNIVERSITETET I SORBONNE I PARIS med anledning av radiumupptäckten 25-årsjubileum.

Text å sid. 216.

Politisk vandalism hör tyvärr icke till sällsyntheterna. Vi återgiva i dag bilden av den Franz Josefs-statyn i Karlsbad, vilken badgäster där en gång rest och som borttagits, man säger för att smältas ned och förvandlas till ett annat statyverk. Redan kort tid efter revolutionen omgav man monumentet med en brädbetäckning, men nu skall förstörelsen bliva fullständig. Åtgärden, om ock förstäelig, visar dock en bristande pietet för kulturminnesmärken, och en dylik vanvördnad är aldrig vare sig sympatisk eller gagnelig.

*

Glimmingehus gamla historiska borg är nu föremål för stor uppmärksamhet, i det man diskuterar dess eventuella överlämnande till Staten såsom gåva. Det stora säteriet av samma namn har nämligen för någon tid sedan av kammarherrinnan Adèle Rosenkrantz sterbhus försålts till godsägaren Nils Månsson, men därvid undantogs den gamla borgen, vilken arvingarne förbehöll sig rättighet bortskänka. Grundstenen lades år 1499 och fästet

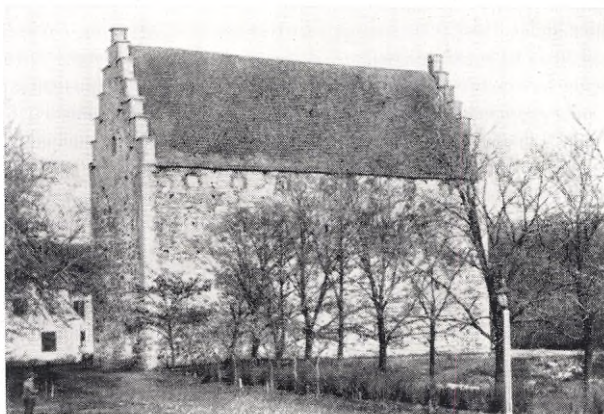

Amatörfoto. Källa: Goh, Ohg.

KEJSAR FRANZ JOSEF-STATYN I KARLSBAD SKÖVLAD.

Den så vackert belägna minnesvården över den gamle kejsaren var väl bekant för det stora antal svenskar som under årens lopp besökt den österrikiska, numera tjekoslovakiska badorten.

I mitten:
GLIMMINGEHUS BORG, det gamla historiska fästet, som sannolikt kommer att erbjudas Staten.
Amatörfoto. Källa: Sjöberg, Ohg.

Härunder:
HANDLANDEN ERIK FUNDIN, skapare av Härjedalens fornminnesmuseum i Fundäldalen, 80 år den 14 december 1923. Genom herr Fundins energi och omtanke har en ingalunda ringa mängd fornföremål och äldre husgerädsaker blivit bevarade åt framtiden, en fosterländsk gärning, värd erkännande.

Foto. E. Edlund.
Källa: Aug. Sjöbergs Alltseende, 6-7

uppfördes efter ritning av den tyske arkitekten van Duren, som sedan också var verksam vid Lunds domkyrka. Byggherre var Jens Holgerson Ulfstend, en framstående krigare och godsherre, som av danske konungen förländes värdighet av riksråd och amiral. Vid tidpunkten för uppförandet låg borgen vid havet och platsen var säkerligen vald med hänsyn till dess strategiska förtjänster. Nu ligger Glimmingehus emellertid ungefär en mil inåt land, men den kvarstår allt ämt i orubbat skick, ett sällsynt minnesmärke från en längesedan svunnen krigisk tid, och man får hoppas att frågan om dess restaurering och konservering blir löst på tillfredsställande sätt.

Goda fotografier för omslagsvignetten
— genre och landskap — äro välkomna o. honoreras vid införandet.

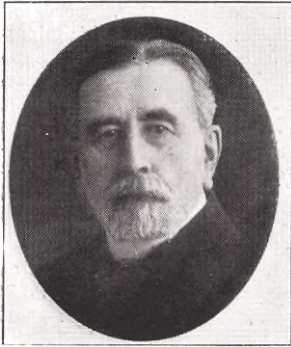
En ståtlig och betydelsefull brobyggnad har den 20 december officiellt börjat tagas i bruk, då nämligen den nya landsvägsbron över Dalälven vid Domnarvet invigdes av landshövding Kvarnzelius efter tal av vägstyrelsens ordförande, intendenten Robert Carlson. Därmed har ännu ett viktigt steg till kommunikationernas förbättrande i Dalarna tagits, ty tills för endast något tital år sedan måste man för överfarten i dessa trakter begagna sig av färjor och flott-

Forts. å sid. 226.

DEN NYA LANDSVÄGSBRON ÖVER DALÄLVEN VID DOMNARVET INVIGES den 20 december.
(Foto. Hedling, Falun.)

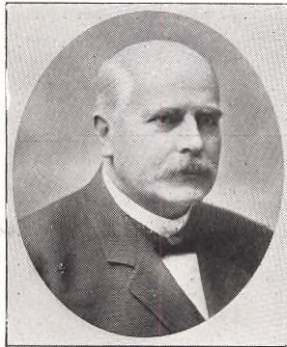
AVTÄCKNING AV ETT GRAVMONUMENT Å TORNEHAMNS BEGRAVNINGSPLOTS ÖVER JÄRNVÄGSBYGGARE VID RIKSGRÄNSBANAN den 23 december. Platsen ligger 300 km. norr om Polcirkeln. T. v. framför stenen stå tjänstförrättande trafikinspektören T. Nenner samt närmast honom förste maskiningeniören E. Lindgren, elektroingenjören H. Sandvall och tjänstförrättande baningenjören A. Ivarsson (i vit mössa). — Foto. Borg Mesch, Kiruna. — Text å sid. 226. Klipp: Göts Bildtryck & Klippkonst, Gbg.

F. H. SCHLYTERN.
F. d. Byråchef. — Stockholm.
80 år 29 dec.*

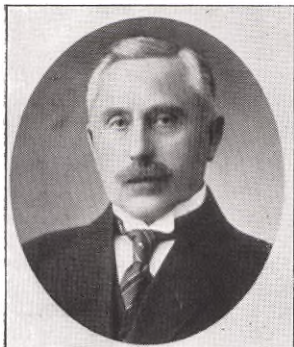
N. F. SELLÉN.
Överstelöjtnant. Professor.
Stockholm. — 65 år 6 jan.*

E. J. HAGSTRÖMER.
Härads hövding. — Nyköping.
55 år 9 jan.*

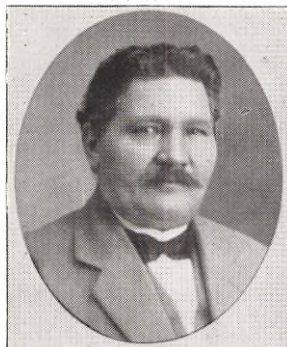
B. H. GRAUERS.
Professor. — Göteborg.
55 år 8 jan.*

C. NILSSON.
V. Konsul. — Kristianstad.
60 år 18 dec.*

V. MÅNSSON.
Disponent. — Göteborg.
60 år 30 dec.*

E. A. JANSOHN.
Direktör. — Nässjö.
60 år 9 jan.*

G. A. SCHEUTZ.
Redaktör. — Motala.
50 år 23 dec.*

K. G. TINGVALL †.
Förste stadsläkare. — Uppsala.
F. 1863. † 20 dec.*

O. L. DYMLING †.
Arkitekt. — Göteborg.
F. 1863. † 26 dec.*

C. H. MÖLLER †.
Ingeniör. — Kristianstad.
F. 1859. † 19 dec.*

J. A. CARLSON †.
Disponent. — Tranås.
F. 1872. † 14 dec.*

K. J. G. L. BJÖRKMÅN †.
Fil. Dr. - Skriftställare. — Stock-
holm. — F. 1860. † 22 dec.*

N. A. KULLANDER †.
Kapten. — Göteborg.
F. 1882. † 27 dec.*

HERMAN SCHLYTERN. Stud. 61, jur. kand. 69, v. hvd. 72, tf. byråchef i Gen-
poststyr. 77, kamrer där s. å., byråchef. 78—88; tf. gen.-postdirektör 96—02.
Led. av post- o. telegr.-komm. 89, dess ordf. 1900. Svæ's ombud v. postkongr. i
Washington 97, ordf. i löneregl.-komm. 02; led. av kyrkomötet 10, v. ordf. f. Sv.
kyrkans miss-styr., ordf. i Sv. diakoniansällskapet.
NILS SELLÉN. Ujtn. v. Ålvsb. reg. 80, major v. Livgren-reg. 09, i res. s. å.
övlöjtn. i an 14. Vid Gymn. centralinst. ex. lär. 88—89 o. 93—06, lär. 06—09
överlär. o. förestånd. där sdn 09 med professors namn. Gymn.-inspekt. f. lan
dets undervisn.-anst. sdn 09. Led. av komm. f. G. C. I. omorgan. 10. Biträd.
gymn.-lär. v. N. latinlärov. i Stockh. 92—1900, gymn.-lär. v. Katarina realsk. 98
—1900, gymn. instr. i Stockh. folksk. 02—09; förestånd. f. Stockh. bad- o. sim-
inr. 07—09.
ERIK HAGSTRÖMER. Stud. 82, jur. utr. kand. 89, v. hvd 91, adj. led. av Sven
hovr. 01—02, härads hövd. i Oppunda o. Villåttinge här. doms. sdn 02. Ordf. i
Nyköp. stadsfullm. 09—10. V. ordf. i dir. ö. länet's brandst.-bol. sdn 18.
HUGO GRAUERS. Stud. 89, fil. lic. 1900, fil. dr. s. å., elev v. Tekn. högsk.
91, avg.-ex. M. 94. Vik. lekt. v. Tekn. elem.-sk. i Malmö 1900, i Norrköp. 01;
lekt. i mekan., maskinlära o. mek. teknologi v. sistn. elem.-sk. 01—09, lekt. i
mekan. o. matem. v. Chalmers tekn. läroanst. i Göteborg. 09, prof. där 11, rekt.
13. Led. av 1919 års sakkunn. f. Chalmerska inst. omorgan., samt av kommitté.
f. Chalmerska inst. nybyggn. 22. Led. av Vet.- o. vitterh.-samfundet.
CARL NILSSON. Deläg. i firman Märten Pehrsson i Kristianstad 89, om-
bild. f. a.-b. 98, sdn 06 den stora kvarnindustrifirmans verkst. dir. o. styr.-ordf.
En av stift. av Skånska vllfabr. i Kristianstad, dess styr.-ordf. sdn 06. Styr-
led. i Kristianst.-Hässelh. järnv. a.-b., Skand. kred. a.-b. avd.-kont., Nya Sparb.
i Kristianst. Mångårig landstingsman. Stadsfullm. sdn 01, o. på sin tid v.
ordf., led. av dess beredn.-utsk., av drätselk. V. konsul f. Argentina sdn 11.

* Data å nästa sida.

Utkl. Aug. Sjöbergs Litografiska, Göteborg

VILHELM MÄNSSON. Efter skolestud. o. prakt. inom bryggerieriket underbryggmäst. v. Lyckholms brygg, i Göteborg, 89, bryggmäst, 93 och disp. där sdn 10. På sin tid led. av kommunalfullm. o. vice ordf. i komm.-nmd., led. av styrena f. Mölnåls sjukh. och Ekmanska sjukhuset.
ALBIN JANSOHN. Utg. fr. lantbr.-sk. 89, därefter anställd som bruksbokh. o. senare lantbr.-insp. Ordf. i municip.-nmd 08—14, då Nässjö blev stad, där-
etter ordf. i stadsstyr. Journ. dir. i a.-b. Nord. hand.-bankens avd.-kontor.
GEORG SCHEUTZ. Efter avslut. skolestud. medarbet. i dagspressen i Stor-
k. o. Göteborg till 99, därefter redaktör o. utgiv. av Motala-Posten samt verkst. dir. o. styr. ordf. i dess bolag.

KARL-GUSTAF TINGVALL †. Stud. 82, med. lic. 97, stadsläk. i Västerås 98—10, förste stadsläk. i Uppsala sdn sistn. år. Överläk. v. Upps. epidemisjukh. sdn 11, lär. i epidemiologi v. Upps. univ. sdn s. å., läk. v. straffäng. sdn s. å., läk. v. länets sinnesslöanst. sdn 18. Ordf. i styr. f. Upps. läkareförening inu-
varande år, skattemäst. där sdn 13, led. av styr. f. Uppl. allm. läkarfören.
OTTO DYMLING †. Ingenjörsvet., 83, utg. fr. högsk. i Dresden 86, arkit. v. Hamburgs frihamn t. 89, v. byggn.-kont. i Darmstadt t. 97, sdn sistn. år arkit.-kt i Göteborg. Utf. som arkit. slakthuset i Göteborg. (Sveriges första), barnsjukh. samt förvaltn.-byggn. v. frihamnen i Göteborg. Sdn några år anst. som över-
kontroll. v. hälsov.-nämndens byggn.-komm. i stadens sjukhusanlägg. Led. av slakthusstyrelsen.

CHRISTIAN MÖLLER †. Utex. fr. Tekn. elem.-sk. i Malmö 77, ing. v. Neumanns spritfabr. i Kristianst. 82, fabriksens verkst. dir. 97 till dess den uppgick i Reymersholmsbolaget. Verkst. dir. i Gamla sparb. i Kristianst. Intog en framstående plats inom Frimurarorden, kassa-förvalt. i Skån. prov.-logen samt i Osarar lvs jubileumsfond.

JOHN CARLSON †. Började v. unga år prakt. å handelsbanan, senast å anst. som resande v. väveriet i Tranås. Då detta nedbrann 10 och ett nytt bolag bildades som uppförde ett nytt väveri blev C. dess verkst. dir. o. styr. ordf.

GÖRAN BJÖRKMAN †. Stud. 79, fil. dr. 94; Anst. å Kommerskoll. näringsstatist. avd. 95, förste aktuarie där 12. Led. av Sv. Akad. Nobelinst. 01—02. Brasil. konsul 10. Led. o. ständ. sekr. i Samf. de Nio sdn 13. Led. o. hed.-led. av vittra samf. i Spanien, Portugal, Italien, Brasilien o. Rumänien. Har utg. romansk poes i o. dramatik i översättning, varav en saml. belönats m. Sv. Akad. andra pris. Även originalförf. på vers o. prosa.

NILS KULLÄNDER †. Stud. 02, utlju. i Årsvb. reg. res. 04, kapten där 19. Anst. v. bank i Tidaholm o. senare v. Göteborg, fattigv., kommunalkamrer i Orgrute 07—11. Anst. 18 i bankfirman Hagberg & Co i Göteborg. o. etabl. efter några år egen firma i Göteborg.

Till bild å sid. 218.

Den kände tyske filmskådespelaren Max Landa, filmens skarpsinnige gentlemannadetektiv par préférence, gästar f. n. vårt land. På senaste tiden har han emellertid övergivit filmen för talscenen och han gör nu en turné till Sveriges större städer med två underhållande enaktare "Kleptomani" och "Pärlicollern" på sitt program. Han har förut på samma sätt genomfört Schweiz och Österrike, ty förhållandena i Tyskland göra det knappast lämpligt att binda sig för långa filminspelningar. Det är emellertid icke uteslutet att de svenska filmfirmorna vilja begagna sig av tillfället att engagera en så skicklig, elegant och publikt uppskattad skådespelare som Max Landa.

Till bilder å sid. 219.

En politisk julkhälsning per radio utsändes på juldagsaftonen av tyske rikskanslern dr Marx. Med tacksamt erinrade han om hjälpkaktionen från olika länder till lindrande av den bittra nöden, men framhöll också under vilka beklämmande dystra förhållanden millioner av tyska medborgare fingo begå denna glädjens fest. Han karakteriserade själv lönereduceringarna, skattepåläggningen och uppsägningen av statstjänstemän som brutala, men icke desto mindre nödvändiga åtgärder. Men förbättringen av de rådande olyckliga förhållandena beror även i hög grad av utrikessituationen och där väntar nu Tyskland ett tecken på samförstånd.

Detta var första gången en tysk rikskanslar lät ett tal gå ut över världen per radio, ännu ett tecken på den epokgörande uppfinningens landvinningar.

Till bilder å sid. 219—20.

Svenska beskickningens byggnad i Helsingfors står nu färdig även till det inre och vi kunna nu till den änyo publicerade exteriören meddela även några belysande interiörer. Liksom det yttre hållits i en enkel och värdig stil, som för tanken till Stockholms slott, så har också det inre gestaltats utan överlastning, med huvudvikten lagd på linjenhet och vackra proportioner. Möblerna, som ritats av arkitekt C. Malmsten, äro utmärkt väl avpassade till rummen och genom Konungens, Nationalmusei och svenske ministerns, dr Elmquist, intresse och tillmötesgående har ett stort antal konstverk där placerats. Särskilt lägger man märke till fyra svenska konungabyster (se n:r 3), en Gustaf Vasarelied av Milles, av-
gjutningar av Sergelmedaljonger, en monumentalmålning

av Desprez och ett par stora målningar över Karl XI:s och Ulrika Eleonoras förmålning och kröning.

Byggnaden inrymmer nu i bottenvåningen beskicknings- och konsultslokaler, i första och andra våningen representationsrummen samt ministerns och legationssekreterarens våningar. Åt den av flyglar omgivna gården, som kommer att förses med fontän och planteringar ligga pastorsexpedition, attachévåningar, köks- och ekonomiska avdelningar m. m. Ombyggnaden har utförts efter ritningar av arkitekten Torben Grut och på entreprenad av A.-b. Skånska Cementgjuteriet i Helsingfors. Kostnaderna ha uppgått till omkring 450,000 kr.

Genom slutförandet av detta omfattande arbete har en överlastad och stillös byggnad förvandlats till ett ädelt och monumentalt arkitekturverk, väl värdigt att visa och hysa svensk kultur i vårt östra grannland.

BRON ÖVER DALÄLVEN. Forts. fr. sid. 224.

broar. Den nya bron är uppförd av en dansk firma i samband med den nya järnvägsbro, som byggts för Bergslagens järnvägs räkning. Bropelarna äro således de samma och resp. spans dagöppningar äro 15, 60 och 15 meter. På ömse sidor om körbanan löpa gångbanor och man väntar stor fördel av den nya förbindelseleden.

Till bild å sid. 224.

De första järnvägsbyggarna vid Riksgränsbanan, som under detta sitt krävande och kulturfrämjande arbete uppe i norr avledo, ligga begravda å Tornehamns begravningsplats (å linjen Björkliden—Kopparåsen) och ha nu fått sitt minne hugfäst genom ett vackert monument. Avtäckningen förrättades den 23 december i närvaro av representanter för Kungl. Järnvägsstyrelsen jämte ett stort antal övriga personer, vilka infunnit sig trots en bitande fjällvind och 25° kyla. Inskriptionen lyder: "Till minnet av dem som stannade häruppe. — Kungl. Järnvägsstyrelsen reste värden år 1923".

Till bilder å sid. 228.

Revolution har utbrutit i Mexiko och strider rasa förnämligast i oljedistriktet omkring Vera Cruz och Tampico. Presidenten Alvero Obregon, som valdes 1920, har till främste motståndare general de la Huerta.

Revolutionens orsaker äro sannolikt rent politiska, om man än i engelska finanskretsar velat se amerikanska oljeintressen såsom inspirerande och eggande faktorer. Mexikos betydande oljetillgångar äro nämligen nu, sedan inom Förenta Staternas eget område oljeutvinningen ökat till det mångdubbla av Mexikos produktion, icke av samma vikt och revoltens inverkan på oljeintressena torde därför icke böra skattas alltför stor. Vapenlyckan synes för ögonblicket vara skiftande, men rebellerna kunna säkerligen räkna med tämligen talrika anhängare. För oss nordbor kan det vara av visst intresse erifara att Mexikos konsul i Köpenhamn i nit för upprorsaken lämnat sitt ämbete och skyndat sina meningsfränder i hemlandet till hjälp.

Till bild å sid. 227.

Situationen i Grekland är alltjämt förvirrad, men det första tecknet till ljusning skönjes otvivelaktigt i Venizelos' återvändande till sitt fosterland. Den gamle beprövade statsmannen kallades, såsom vi i vårt föregående nummer omnämnde, redan för ett par veckor sedan att genom sin personliga närvaro där bistå sitt land. Efter att först ha vägrat införa de stora vanskligheterna i företaget har han dock nu begivit sig på väg och avhämtades redan i Marseille av en deputation. Det förljudes att Venizelos icke skulle vara villig att själv definitivt taga styret i sin hand utan blott söka återställa ordningen och därmed möjliggöra en verklig politisk stabilisering. Hans anhängare äro talrika och även den till Rumänien

Öfver fotografier. Klischeé Aug. Sjöbergs Klischeéanst., Gbg

Överst t. v.: KONUNG GEORG OCH DROTNING ELISABETH AV GREKLAND, vilka tvungits att lämna landet men som dock icke abdikerat utan endast i avvaktan å händelsernas utveckling rest till drottningens hemland, Rumänien. — T. h.: KRONPRINSEN OCH KRONPRINSESSAN AV RUMÄNIEN.

I mitten: BULGARISKA PARLAMENTET ÖPPNAS den 9 december. T. v. Konung Boris ankommer, t. h. I väntan på konungen. Fr. h. General Lazaroff, överbefälhavare i Sofia, som lyckönskas av premiärministern professor Tzankoff, bakom dem: Krigsministern general Volkoff och utrikesministern Kalfoff samt övriga ministrar.

Nederst: AHMED ZIWER PASCHA, konungens av Egypten första sändebud till Rom, ankom dit den 18 december. — I närmast föregående nummer återgävo vi porträtt av en annan österländsk diplomat som också sökt sig till italienska hovet — den gången var det Afghanistanske ministern.

landsflyktige konung Georg har telegrafiskt vänt sig till honom med ansökan om hjälp att underlätta sin återkomst. Ovisshet råder emellertid om i vilken riktning Venizelos åtgärder komma att gå, men otvivelaktigt är, att skall någon kunna bemästra de kaotiska förhållandena är det den äldre och världserfarne Venizelos.

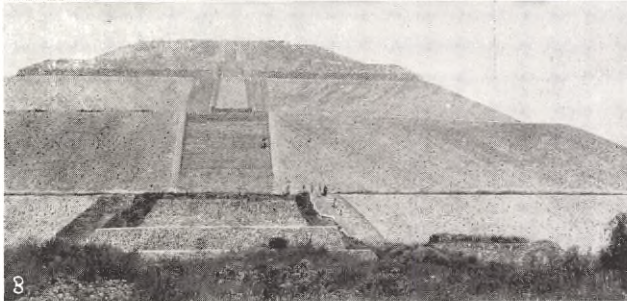
Förhållandena på Balkanhalvön i övrigt synas relativt lugna med undantag för en kommunistisk jäsning i Bulgarien.

BILDER FRÅN MEXIKO JUST NU.
FRÅN EN KORRESPONDENT TILL HVAR 8 DAG.

1. GRÄNSBRON MEL-
LAN MEXIKO OCH
FÖRENTA STATERNA
öfver Rio Grande vid
Laredo.

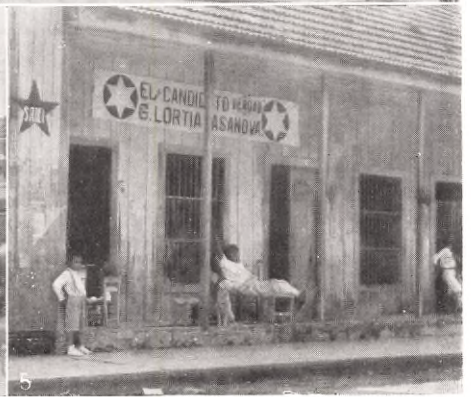
3

2. SVENSKA LEGA-
TIONSHUSET I
MEXIKO, 5 Calle de Li-
verpool.

4

5

6

3. SOLENS PYRAMID SAN
JUAN, Teotihuacan, ett av und-
ren i den nya världen. Pyra-
miden fanns långt före Monte-
zumaz tid (1480—1520).

4—5. VERA CRUZ, rebellernas
huvudtillhåll.

4. En bild från den vackra
staden. I bakgrunden en spansk
kyrka. — 5. De rödas hög-
kvarter.

6. DEN MEXIKANSKA REVO-
LUTIONENS KRIGSSKÅDE-
PLATS. Typiskt landskap nära
staden San Luis Potosi.

Text å sid. 226.

Efter fotografier,

Kliche: Göts Fristyr & Klicheanstalt, Gbg